

УАЛУД НАБКАН

ИЗСЕЛВАНЕ
НА ЩЪРКЕЛИ

PARADOX

откажеш нещо на някого, което така или иначе никога не е имал, а в това да му го дадеш и после да му го отнемеш, когато му стане скъпо на сърцето. Тези, които никога не са имали Палестина, никога няма да разберат мен или баша ми. Господ да му прости, ако е в настроение да прощава и има времето да го пречисти от любовта към Палестина.

– Има ли нещо, което мога да направя междуременно? – забързано попитах, преди да приключа разговора, та да не му увеличавам телефонната сметка и да допринеса към разходите му, които беше вероятно да го вкарат в друго състояние на траур, скръбно колкото самата смърт, ако не и повече.

– Да – отговори той със същия авторитетен глас като преди. – Обади се на сестрите си и ги утеши по най-добрия начин, по който можеш. Знаеш как приемат тези неща!

Когато сестрите ми нямат някого, за когото да скърбят в действителност, те си намират нещо, за което да скърбят. Особено Омайма. Изглежда, сякаш не може да кара без тъга. Е, не мога да кажа, че ги виня. Горкичките те също се родиха и израснаха на място, където тъгата беше голяма порция от ежедневието, също като мен. Сякаш подправяше ежедневието. Още едно от грозните лица на палестинската мелодрама и психологическата травма, която носеше със себе си много други видове душевни терзания.

– Ще им се обадя скоро – отговорих на мига. – Междуременно, нека да ти пратя малко пари – повторих, за да го успокоя отново по отношение на втората му причина да скърби, тъй като в нашия живот дори и когато е твой ред да те погребват, трябва да си платиш. И получаваш само това, за което си си платил, както стана с чичо ми Абдел-Рахман, който умря в Ислямската болница след неуспешна операция и чиито труп беше задържан за цели три седмици, докато не беше платена сметката, въпреки че това е в разрез с ислямското вероучение, което изисква бързо погребение.

Историята на чичо ми започва с това, че един човек с брада от тези, които са редовно в джамията, прошепнал на един от синовете му, че в Ислямската болница осигурявали безплатно лечение. Или пък таксували символични суми. И не само това, но и имали специални комисии, които били нарочно създадени да разглеждат внимателно същината на всеки случай и ако установели, че си съществено беден, не само щели да те лекуват безплатно, но и щели да осигурят и обезщетение, което да те подсигури, докато отново можеш да станеш независим. Не искали нищо в замяна; може да се каже, че извършват благотворителност за чест и възхвала на Бог или демонстрират неуместно благородство. И винаги е по-добре, отколкото да умреш на фалирала държавна опашка.

Горките ми братовчеди веднага лапнали въдицата. Въодушевени от такива добри новини, че светът все още е прекрасно място, те бързо закарали своя болен баща в Ислямската болница. Операцията се оказа пряк път към смъртта и трупът на чичо ми, този на беден бежанец, беше държан двайсет дни като заложник в моргата на Ислямската болница, докато не беше изплатена цялата сметка. Всеки даде своя принос, тъй като не можеш да оставиш баща си или чичо си в хладилник, макар и да е ислямски.

Това не е първият път, в който някой заема мястото на някой друг. Животът не е просто промяна на хромозоми. В голям мащаб има нации, които заемат местата на други нации. Те превземат земята и бъдещето им, морето и дърветата им, а дори и паметта им. Вероятно за това баща ми реши да се всели в мен. За да може да спаси поне паметта. Може би е смятал, че паметта е връзката между това, което си днес, и това, което си бил в миналото. А също и с това, което ще бъдеш в бъдещето. Това не означава, че баща ми е открил нов континент. Нищо не се случва във вакуум; всеки идва от миналото. Всъщност ние не сме

нищо повече от версии на миналото. Единственото ново нещо в случая на баща ми, а сега и в моя, е, че нашето минало има дълга история.

– *Но няма ли всяко минало история?*

– *Да, но в случая на баща ми, а сега и в моя, нищо от тази история не иска да отстъпи. Иска да продължи да се намесва в настоящето и следователно дори и в бъдещето.*

– *А ти как знаеш, че преди 1948-а не е имало еврейски син, който да казва същото нещо за неговия баща, който е бил хвърлен в газовата камера на Аушвиц?*

– *Вероятно това е истина, но каква вина имам аз? И кой е дал на това еврейско момче правото да порасне и да изгори баща ми?*

– *Но баща ти, доколкото знаем, а и както ти сам обяви, умря в собственото си легло!*

– *Да, но знаеш ли дали чаршафите му не са му се стрували изгарящо горещи, както камерите на смъртта в Аушвиц?*

– *Историята ти не може да убеди никого. Има нужда от повече смисъл. Съжалявам за баща ти. Но съжалявам повече за бащата на еврейското момче.*

– *А как запълваш една история със смисъл?*

– *Когато броят на убитите надхвърли определена бройка.*

– *Затова ли имаме толкова много деца?*

– *А, това си е ваша работа. Ние не сме Ирод.*

– *И къде се намира Малта във всичко това?*

– *Ти си този, който трябва да ни каже къде.*

Тогава какво е всъщност родината? География или концепция? Или една пощенска картичка, каквато е Палестина? За момента нямам отговор. Държави и градове губят разсъдъка си, точно както и ние. Особено когато сляпо следват лидерите си, а както знаем, държавните лидери не са особено честни хора.

Знам, че в наше време Малта е една млада европейска дама, стройна и слаба. Както и знам, че често си боядисва косата руса и я суши със сешоар, за да е в крачка със съседите си. Но за мен тя винаги ще си остане една средиземноморска русалка с маслинова на цвят кожа. И ще продължи да прилича на Палестина. Има същите босилек и мащерка. Същия копър и същия риган, както и същата упоритост, която отказва да се вслуша в разума. И въпреки че няма най-големите или най-хубавите, най-добрите портокали, те са най-сладките в света. Знам всичко това и също знам, че това сравнение не се нрави много на нейните жители, които искат на всяка цена тя да бъде руса, въпреки че къдравата ѝ коса ѝ много. Както и знам, че търсенето ѝ на нова идентичност я накара, освен да боядиса косата си, и да намаже лицето си с много цветове, да прекъсне определени връзки и да се отдалечи колкото може от континента в краката ѝ.

Не можете да я вините все пак. Кой нормален човек би искал да се занимава с това болно тяло? Отговорът е аз. Аз съм този идиот. Аз съм този глупак. Не мога да се дистанцирам от това сгърчено тяло, защото е моята плът, въпреки че беше пожертвана. Въпреки че ми е отказано. Въпреки че е евтино и развалено. Малта сега наистина прилича на Палестина; не лъжа. Можете да го проверите със собствените си очи и нос, и език. Можете да проверите с всичките си сетива. С тези, които имате, и с тези, които сте загубили с технологиите. В днешно време можете да промените външния си вид, косата си, а дори и цвета на очите си. Мислите ли, че не знам? В тези дни няма нищо, което да не можете да направите във фотошоп, което да не можете да направите в реалния живот. Можете да направите всичко с външността, но не и със сърцето. Как бихте могли да промените сърце? В днешно време Малта е пълноправен член на Европейския съюз и се преструва на блондинка, но в сърцето си си остава ориенталска. Сър-

це, което гледа на изток. Прави от мухата слон. Обича и мрази твърде много. Плаче и се смее твърде много, като всяка средиземноморска душа, която се мръщи, когато се събужда в ден, в който слънцето е изчезнало и се е скрило.

Откъде се е сдобила с всичката тази предпазливост? Откъде се е сдобила с всичкия този страх? И как е успяла да ме задържи тук деветнайсет години, четири месеца, пет дни и не знам колко часа със злобен и безмилостен меч, надвиснал над главата ми? В крайна сметка какво е родна страна? Отражение на отдавнашно отражение? Какво е родна земя? Дали е географски инцидент, впримчен в булото на странни религии, опетнени от кланета и войни, или е просто малък изолиран остров, който те преследва с духове и таласъми? Или е и двете едновременно? Иска ми се да притежавах цялата мъдрост на боговете. Всъщност и мъдростта, и средствата. За да мога да претопя географията, да я сътворя наново, като я пречистя от прилепналите буци на религиите и недъзите на опозореното минало.

Сега, като баща ми е мъртъв, какво трябва да чакам? Призраците от статистическа гледна точка да се увеличат с един? Превъзходен, с добри размери? Или се очаква да намалеят с един, тъй като баща ми успя да се хвърли вътре в мен, преди да напусне този свят? Смятам, от теоретична и етична гледна точка, че не е необходимо той да ме преследва и да иска от мен да се погрижа за раните по тялото му, оставени от географията, тъй като неговото тяло сега е моето. Е, тогава да видим дали ще започна да преследвам сам себе си сега, като съм се превърнал в него. Мислех, че съм избягал от всичко, но открих, че все още съм замесен във всичко, въпреки че нямам котва или окови. Палестина и Малта. И всичко между тях. Два порока, достатъчно силни, за да те закотвят през целия ти живот към техния здрач. Здрач, който по случайност прилича на останалия вечен мрак на живота.

МАЛТА. Тяло, изложено на вятъра и светкавиците. Море от вълни, надигащо се и пенещо се. Гласове, които са говорили хиляди години в неизвестното. На моменти имаш чувството, че те ограничава напълно, сякаш е собствената ти кожа. В други моменти имаш чувството, че е безкрайно като свещено объркване. Малта. Грешник, но религиозен. Изкушава те, дори и да си Месията. Малта е виновна и невинна, и побъркана като хората си. Объркана е като морето, което обгръща тези брегове с постоянните си приливи и отливи през последните триста милиона години, и все пак още не знае какво иска. Смятате ли, че моретата стават като хората, или хората са тези, които стават като морета?

Чува се мек глас на линията.

– Аз съм Алекс Атгард от *Нашето средиземно море*. Ние сме общество, предлагашо култура и диалог в Средиземноморието. Вашият номер ми беше даден от човек от вашето посолство. Провеждаме публична дискусия за Палестина на Градската порта и искахме палестинец да се обърне към хората и да обясни от личен опит какво означава да живееш под окупационни сили. Току-що се завърнах от Рамала. Положението е ужасяващо.

Тази проклета Палестина! Защо винаги, когато почувстваш, че можеш да продължиш напред, се препъваш в нея? Смятате ли, че хората осъзнават, че този конфликт е божествено подтикван? И решението му е по техните сили? Знаят ли, че хората в тази земя са просто пешки от настолна игра, разигравана на масата на боговете?

Оставяш телефона и натискаш копчето, за да чуеш още веднъж същата песен, която си пускаш, откакто се

разделихте с Надя преди осемнайсет месеца. Осемнайсет месеца слушане на едно и също произведение от Вивалди. Защо?

Агресивната музика от тези цигулки атакува ушите ти, каквото е предназначението ѝ. Обсадената ти душа започва да се разпада върху прясно изсечен кръст, който се е появил от нищото, като се е забил в земята сред останалите кръстове. Усилваш звука, за да заглушиш последната присъда за своята провалена любов.

– Какво ще правиш? Заедно сме от пет години. Омръзна ми да ми натякват за това у дома.

– Какво ще правиш?

Няколко думи бяха всичко необходимо, за да бъде удушена любовта на бесилото и оставена там, да чезне капка по капка, докато нищо не остане. От дълго време виждаше този въпрос в очите ѝ. Ставаше все по-голям и по-голям като снежна топка, търкаляща се по склона на планина. Стана толкова голяма, че накрая се превърна в лавина и те удари директно в лицето, както и трябваше.

Слабо, красиво лице, което свързваш с топлия глас, който ти говореше вчера по телефона вечерта, изплува от морето от лица.

– Аз съм Алекс, вчера разговарях с вас. Притиснаха Арафат в ъгъла – продължава той, докато стиска отпуснатата ви ръка. – Поискаха да избере между това да приеме разкъсаната риза, което ще го направи предател за народа му, или да откаже, което ще го представи в лоша светлина пред останалия свят.

Преди да успееш да си отвориш устата, той отново започва да говори със същия плам като преди:

– Въпросът не е кой ще изглежда добре или зле. Лично аз си мисля, че и едните, и другите в момента изглеждат зле. Но те искат някак да направят самата окупация да изглежда по-добре. Ако Арафат беше приел „щедрот“ предложение, за което се погрижиха целият свят да

разбере, той щеше да заведе палестинската кауза в козметична клиника, като по този начин окупацията щеше да продължи, но като покаже ново лице, което щеше да е приемливо за останалия свят, тъй като щеше да бъде одобрено от вас.

Взираш се в стотици лица, влизаци и излизаци през Градската порта. Опитваш се да скриеш лицето си в реката от лица, където не можеш да познаеш кой е Юда Искариотски или кой е Месията. Имаше време, когато мразеше една цяла страна заради едно лице. Но сега всички лица изглеждат еднакви. Много от тях те игнорират, както и ти тях, а други те гледат и вероятно си задават същия въпрос, който се върти и в твоята глава: Юда или Месията? Животът те е научил да се превръщаш в анонимно лице в тълпата, а понякога и то става напълно невидимо. Да речем, че лицата не те измъчват както преди, но гласовете... къде би могъл да се скриеш от тази какофония от гласове? Особено този на Надя, който продължава да отеква в ушите ти: „Какво ще правиш?“ и останалата част от въпроса, която остана неизречена: „Ще се оженим ли, или просто си губя времето с теб?“.

Въпреки че тя никога не изрече последната част, ако се преобразува логически въпросът, ще се получи точно това. Усети известна суровост в думите ѝ и макар и неизречени, смисълът на мълчанието ѝ беше кристално ясен. Никой не може да извлече толкова от нечие мълчание, колкото ти.

В края на краищата тя успя да те приклеши в ъгъла. Тъй като тя самата беше приклещена в този ъгъл. Семейството ѝ, с което по някакви странни причини все отказваше да се срещнеш, освен да разговаряш по телефона, винаги е имало чувството, че имат вземане-даване с призрак. И между другото, не беше далеч от истината, защото дори и тези призраци, които наистина са призраци, често се появяват наяве и проговарят.

Какво си мислеше? Че майка ѝ и баща ѝ, които са я довели на този свят и са я отгледали, изучили са я и са ѝ осигурявали любов, подслон и храна, ще са доволни от това, че най-голямата им дъщеря излиза с призрак, който веднъж за цели пет години не благоволи да ги посети с кутия бонбони, за да им се представи. Такъв като теб дори и сред призраци се нарича призрак.

Майка ѝ и баща ѝ не бяха доволни от тази връзка и, изглежда, са знаели как ще приключи, но никога не са те притискали, защото никога не са те виждали. Вместо това трупаха всичкото напрежение върху дъщеря си. И на нея ѝ омръзна да те чака. Въпреки петте години тя си остана объркана и неуверена за това къде се намира с теб. Сякаш бе кораб, който никога нямаше да акостира.

Алекс още веднъж те връща обратно в настоящето, изтегля те отново от ударите. Този път гласът му е мъртвешки, изпразнен от всякакъв ентузиазъм.

– Положението е много опасно, Набил. Провалът на разговорите в Кемп Дейвид означава, че сега сме в непознати води, което значи, че картата на Палестина е поставена върху кофа с взривоопасни материали. Нужна е само една искра, за да се взриви.

Защо в този регион алтернативата на диалога е смърт?

– Кажи ми, какво ще правиш?

Пет години са много време. И ако не ти беше натявала, петте години щяха да се превърнат в десет, десетте в двайсет и в крайна сметка – какво си въобразяваше? Че освен теб няма друго същество, исправено на два крака с нещо висящо между тях? Не знаеш ли, че една жена просто трябва да помахва с ръка? И то Надя, на всичкото отгоре, на която дори не ѝ е нужно да маха! Необходимо е само да остави малко от омагьосващия си аромат да се разстели и ще се озове обкръжена от стадо от тези същества, исправени на два крака с нещо висящо между тях.